



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica contra horum temporum hæreses

Stapleton, Thomas

Antverpiae, 1595

In Matthæi Cap. 24.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39546

IN MATTHÆI CAP. 24.

15. *Cum videritis abominationem desolationis quæ dicta est à Daniele Propheta, &c.*

HIC locus multis ex causis obscurus est, ut parum attendentibus valde dubium sit, quæ tandem sit ista abominatio desolationis, de qua Christus loquitur. Primum *abominatio desolationis*, vox in Scripturis rara est, nec nisi apud Danielem & hoc loco reperitur, nec significat abominandam desolationem iuxta consuetam hebræorum phrasim, sed abominationem quæ desolationis causa aut principium erat. Ipsa quoque abominatio non designat aliquam rem propriam, sed ab effectu, id est, quæ execranda & abominanda est. Desolatio verò græco quidem vocabulo *τῆς ἐρηύσεως* respondet, sed in hebræo stupendam vel admirabilem potius significat. Ita verba generalissima & dubia magnam difficultatem pariunt. Deinde Danielis locus valde incertus est. Ter enim cap. 9. 11. & 12. de hac abominatione desolationis loquitur. Et cap. quidem 9. atque 11. satis clarè de illa loqui videtur quæ facta est in vastatione Hierusalem, per Romanos. Quod enim cap. 9. dicitur; *In dimidio hebdomadis deficiet hostia & sacrificium, & erit in templo abominatio desolationis, & usque ad consummationem & finem perseverabit desolatio*; non nisi de cessantibus legalibus redemptione per Christum facta, & statim (ad maiorem eius rei evidentiam) templi vastatione consequente, intelligi potest. Similiter quod cap. 11. dicitur, *Venient super eum trieres & Romani, &c.*

mox.

Difficultatis huius loci causæ.

moxque paulo post, *Auferent iuge sacrificium, & dabunt abominationem in desolationem*, non nisi de vastatione Hierosolymæ per Romanos facta intelligi potest. Attamen cum in fine cap. 12. sic legimus: *A tempore cum ablatum fuerit iuge sacrificium, & posita fuerit abominatio in desolationem, dies 1290. Beatus qui expectat & peruenit usque ad dies 1335. non nisi de fine seculi, & de sublato per Antichristum Christianorum sacrificio, eiusq; breui regno intelligi posse videntur. Christus ergo hoc loco de eadem loqui videbitur. Et pro hoc sensu faciunt Christi verba proximè præcedentia. Prædicabitur hoc Euangelium regni uniuerso orbi, & tunc veniet consummatio* Hæc enim verba non nisi de fine seculi loqui videtur. Quare de illo tempore hæc verba exponit Irenæus lib. 5.

Abominatio desolationis quid hoc loco significet.

Attamen non nisi de vastatione Hierosolymitana Christum hinc loqui, duo inuictè demonstrent. Vnū quod subiungit: *Tunc qui in Iudæa sunt, fugiant ad montes, &c.* alterum quod Lucas adiecit: *Cum videritis circumdari ab exercitu Ierusalem, tunc scitote quia appropinquat desolatio eius. Tunc qui in Iudæa sunt, &c.* ut hinc in Matthæo. Quod multis verbis explicat August. epist. 80. ad Hesychium. Quare nimis impudens Calvinus est, qui ut singulariter sapiat, falli eos ait quibus videtur hoc loco notari Hierosolymitæ obsidio; nec Lucæ verba illis suffragari, quia non idē quod dixit Matthæus, sed aliud quid ei dicere propositum fuit.

Difficultas in contrarium soluitur.

Quid autem illud aliud sit, non exponit. Daniel igitur cap. 12. de iuge sacrificio & de abominatione desolationis quum loquitur, non illa intelligit de quibus cap. 9. & 11. loquutus fuerat, sed illa quorum priora typus & figura fuerant. Iuge enim sacrificium Iudæorum typus erat sacrificij Christi

Christi tam in cruce quam in cæna: & abominatio desolationis quæ accidit Iudæis, typus erat futuræ desolationis abominandæ in Ecclesia Christiana per Antichristum in fine seculi venturum. Prædicatum autem fuit Euangelium toto orbe ab Apostolis ipsis, & quos illi mittebant, ut ad Rom. 10. Paulus testatur.

Nunc autem alia difficultas est intelligendo Christum loqui de illa vastatione quam Daniel cap. 9. & 11. prædixit, Iudæis propria; quæ tamen definitè & in particulari fuerit hæc abominatio desolationis quæ stetit in templo Iudaico. Hoc enim alij volunt esse ipsam templi vastationem 1 per Romanos factâ, ut Petrus apud Clementem Const. Apost. lib. 1. Sed quia tunc fugiendi tempus non erat, illa Petri verba de fine & consummatione huius abominationis, non de ipsa in se exponi debent. Alij de idolo Antiochi dictû pu- 2 tant, de quo 1. Machab. cap. 1. ver. 28. legitur, & de quo vaticinatur Daniel cap. 8. Sed hoc prorsus falsum esse manifestum fit, quia Christus de eo quod futurum est loquitur. Alij statuam Cæsa- 3 ris à Pilato in templum inuectam, de quo Iosephus Antiq. lib. 18. c. 5. aut de equestri statua Adriani ibidem posita intelligi posse conijciunt, ut Hieron. in hunc locum. Alij statuam Titi Im- 4 peratoris, qui urbem expugnauit, exponunt, ut Chrysostomus in hunc locum in pleno commentario. Alij ipsum exercitû Rom. intelligunt, qui 5 cû imaginibus Cæsarum quas in vexillis ferebant, Ierosolymâ obsidebant sub Cestio Floro; maxime propter verba Lucæ, *Cùm videritis circumdari ab exercitu Ierusalē.* Et hunc sensû latè exponit Cæsar Baronius in Annalibus tanquã valde probabilè, quia ante illud tēpus imagines Cæsarum Romani

in

in Iudeã non inferebatur. Sed quia hæc abominatio in ipso tēplo futura describitur, alius sensus querendus est. Abominatio igitur desolationis *stant in loco sancto*, id est, in tēplo, vt Daniel loquitur c. 9. est illa barbara templi prophanatio quam in templo quod occupauerant, seditiosi quidam Iudæi Zelatæ dicti exercuerunt, multos in templo trucidando, & in eo quasi in castro contra ciues suos & contra Romanos bellum gerendo, in prima illa obsidione per Florum facta, quæ postea soluta est. Illa enim abominatio, quam paulo post sequuta est extrema totius populi desolatio, ponitur hic à Christo in signum futuræ destructionis vrbis Hierusalem, & in signū fugiendi pijs atque electis, vt visa illa abominatione in templo, *fugiant ex Iudea ad montes*, id est, ad loca tuta. Iuxta quam Christi hoc loco admonitionem, soluta illa prima obsidione Flori, & antequam ad secundam obsidionem veniret Titus, Christiani omnes relicta Iudea recipiebant se trans Iordanem in oppidum quoddam Regis Agrippæ, Pellam dictum, vt narrat Euseb. libro 3. capite 5. hist. Eccles.

22. *Nisi breuiati fuissent dies illi, non fieret salua omnis caro: sed propter electos breuiabuntur dies illi.*

CH R I S T V S adhuc de proprijs Iudæorum calamitatibus differens, ait illas tan-
as fore, vt nisi pauciores forent illarum calamitatum dies quam Iudæorum peccata mererentur, nullus Iudæus aut mortem aut diram captiuitatem euaderet: sed propter eos, qui ex Iudæis credituri erant, vel certè ab illis quantumuis incredulis nascituri vt credentes fiant, pauciores fore illius vastationis dies, & victorem exercitum iræ ac vindictæ suæ modum impositurum. Mox-
que

que de suo aduentu & consummatione seculi disputatione orditur Christus. *Tunc si quis vobis dixerit, Hic est Christus, &c.* id est, Post excidium Hierosolymitanum, & post finitam atque abbreviatam Iudaici populi vastationem, audite signa aduentus mei ad Iudiciū. Quantūlibet enim hic, aduentus ab illa vastatione longissimè distet, de eo tamen quasi proximè imminēte differit, vel vt eum tanquam semper propinquum expectemus, vel quia totum interiucens tempus hora nouissima est, nec alia expectanda rerum immutatio, quoad religionis vsū, aut nouū aliquē Dei aduentum.

Cæterum quia hæretici hodie, deserta penitus Ecclesia Christi Catholica per totum orbem dispersa, occultas quasdam & latentes Ecclesie reliquias scrutari & venditare coguntur, putauit Calvinus inter alias scripturas eò detortas, hunc quoque locum ad hanc rem accommodatum esse. Primum igitur conuenire ait hunc locum cum illo, Esa. 9. *Nisi Dominus reliquisset nobis semē, fuisset sicut Sodoma & Gomorrha.* Quod quidem quoad seruatias Iudæorū reliquias, quæ prædicantibus Apostolis in Christum crediderunt, verum est; sed ab eo quod fingit Calvinus, alienissimum est. Mox enim ex illis credentium Iudæorū reliquijs in vastissima illa aliorum Iudæorum incredulitate, infert & concludit homo impius similem in Ecclesia Christi per omnes gentes diffusa fore vastitatem, & ait. *Est hoc in signo diuini iudicij documentum, vbi visibilem Ecclesiam sic affligit, vt funditus videatur perditæ: & tamen ad seruandum aliquod semen, suos electos, & quidem paucos numero, mirabiliter ab interitu eripit, vt præter spem è gurgite mortis emergant.* Sic enim terrentur hypocritæ ne Ecclesie titulo & specie freti, vanam spem impunitatis sibi fingant, quia modum inueniet Dominus quo Ecclesia suam libe-

Latitans
Caluini
Ecclesia
profligatur.

liberet, ipsis in exitium traditis. Hæc ille. Homo impius ex casu Synagogæ, quæ tota typica, pædagogica, & localis erat, visibilis Ecclesiæ Christi, quæ ipsa veritas est, status perfectus, & toto orbe diffusus, casum & interitum deducit. Non est hoc diuini iudicij documentum, quo pereat visibilis Christi Ecclesia seruatis paucis Calvinistis, sed est diuinæ scripturæ manifesta corruptio, quæ diuinas promissiones mendacij arguit, quæ veritati figuram, Euangelio legem, generalitati partem, perpetuitati temporaneum, perfectioni imperfectum, Christo Moysen adæquat: quæ deniq; omnibus nouis & occultis hereticis fenestram defensionis aperit. Christi enim Ecclesia visibilis vt nõ vnus gētis sed omniū erat, (*Prædicabitur hoc Euangelium regni in vniuerso orbe*) vt non vmbra amplius sed res ipsa pertractat, (*Vmbra quippe habuit lex futurorum bonorum, non ipsam imaginem rerum*) vt nõ pædagogum agit, sed ad virum perfectum in Christo ædificat, vt denique non Moysen sed Christum legislatorem ac magistrum habet; ita non definiti cuiusdã temporis est, sicut Synagoga, cuius diminutio diuitiæ gentium, & amissio reconciliatio mundi erat, sed perpetuæ stabilitatis est, contra quam portæ inferi non præualebunt, quam Spiritus S. docet omnem veritatem in æternum, & cum qua Christus est omnibus diebus vsque ad cõsummationem sæculi. Visibilis, inquam, Ecclesia quoad suos Pastores ac Præpositos, maximè quoad summum eius Pastorem talis est. Nam de Ecclesia super summum Pastorem ædificanda Christus loquebatur dicens, *Portæ inferi non præualebunt aduersus eam*. Apostolis suis & baptizaturis ac prædicaturis Euangelium, Christus promisit *Spiritum veritatis in æternum*, suamque præsentiam vsque ad cõsummationem sæculi. Nõ sunt igitur nouæ expectandæ

Matth. 24.

Heb. 10.

Galat. 3.

Ephes. 4.

Matth. 23.

Rom. 11.

Matth. 16

Ioan. 14.

Matth. 28.

dæ reliquæ pereunte visibili Christi Ecclesia, sed est in ea firmiter permanendū qui saluus esse vult. Neque enim ad Christum pertinere potest, qui in Christi corpore non est.

24. Dabunt signa magna & prodigia.

QUIA hęc seductorum prodigia taxantur, existimavit Calvinus ad suum institutū hoc imprimis facere, vt propter falsa seductorum signa, Ecclesiæ Catholicæ vera miracula traduceret, idque eo magis quod se suosque sectarios tam falsis prodigijs quàm veris miraculis carere cerneret. Sed ipsius disputatio talis est, vt ipsa semetipsam perspicuè euerrat. Sic enim scribit: *Quum antichristos & mendaces Prophetas Dominus miraculis armatos fore pronuntiet, non est cur tantopere superbiant. Passim hoc obreptu, vel ipsorum iactantia terremur. Miraculis suis superstitiones confirmant: nempe quibus prædixit filius Dei labi factandam esse multorum fidem. Quare tantum apud prudentes momentum habere non debent, vt per se sufficiant ad probandū hoc vel illud doctrinæ genus. Hęc quidem ille. Sed quum hactenus nihil nisi nugari se aut blasphemare potius animaduerteret, quum contra vera miracula tam Christi quàm Christianorum omnium hæc disputatio faciat, quibus Christus dixit, *Maiora horum facietis, & iterum, Signa autem eos qui crediderunt hæc sequentur, ægris manus imponent, & bene habebunt, serpentes tollent, &c.* idque in testimonium & approbationem veritatis, de quo dixerat, *Spiritus testimonium perhibebit de me; quum, inquam, hanc expeditam contra se obiectionem præuideret, eam conatur soluere. Si excipiant (inquit) hoc modo eueri ac in nihilum redigi miracula, quibus tam legis quàm Euangelij sancta fuit auctoritas, respondeo**

Miracula
Catholicæ
Ecclesiæ
defendun-
tur.

Ioan. 15.
Marc. 14.

Ioan. 15.

Calvinus
suos le-
ctores lu-
dificat.

V certam

certam Spiritus notam illis insculptam fuisse, quæ dubitationem & errandi metum fidelibus eximeret. Neque enim quoties ad suos confirmandos virtutem suam exeruit Deus, ita confusè operatus est, quin vera extaret nullique fallacie obnoxia distinctio. Hæc quidem ille, sed quæ sit hæc Spiritus nota, & quæ distinctio, dolosus hæreticus nihil dicit, sed generalem calumniam suam excusatione generali probabilem facere contendit, quod eorum est qui fallere lectores suos volunt, non docere. Hæc igitur adhuc responsio ac satisfactio nulla est. Pergit igitur, magisque lectorem ludificat. Adde quòd doctrinam sic obsignavit miracula, ut illa quoque vicissim præluceat, & discutiat omnes nebulas quibus simplices mentes obfuscatur Satan. Denique si ab imposturis cauere placet, sit apud nos indiuidua signorum & doctrinæ coniunctio. Hæc ille. Sed non aduertit impostor, aut certe id simplicem lectorem aduertere non posse præsumit, tum de ipsa doctrina, quantumcunque luculenta & pura, dubitari posse non secus quam de miraculo; tum miracula ad doctrinæ confirmationem, & ad eius sancendam auctoritatem, sicut ipse sibi Calvinus obiecit, adferri solere. Christi doctrina maximè haud dubiè præluxit, & cum miraculis quæ fecit coniuncta erat; tamen doctrinam ipsam suam miraculis confirmari voluit. Si mihi (inquit) non creditis, operibus credite Non ergo sufficit præluceat doctrinam nouam & inauditam, & ex se se incredibilem, nisi miraculis confirmetur. Calvinus igitur impotens & insulsus hæreticus, Catholicorum miracula impotenter conuellit, vera miracula à falsis distinguere insulsus nō potest. Quanto melius in schola Catholica didicimus seductorum signa & prodigia à veris miraculis distinguere, vel à personis seductorum, quia non legitime vocati se ingerunt,

Ioan. 8.
& 14.

gerunt, vel à fine quem obtendunt, vt post se discipulos abducant, vel ab ipsis in se miraculis aut fallacibus & meris præstigijs, quæ nisi deceptionem oculorum habent, aut si veris, vel huiusmodi quæ ex causis naturalibus poterant prouenire, tamen si occultis, vt docet Augustinus de Trinitate lib. 3. capite octauo, vel prorsus inutilibus, & ad ostentationem factis, nõ beneficis, qualia omnia sunt veri nominis miracula. *Cum talia faciunt magi qualia nunquam faciunt sancti* (ait S. August.) *diuerso fine & diuerso iure fiunt.* Et paulo post. *Aliter magi faciunt miracula, aliter boni Christiani, aliter mali Christiani. Magi per priuatos contractus, boni Christiani per publicam iustitiam, mali per signa publicæ iustitiæ.* Denique alibi scribit, *piorum miracula vel maiora, certiora, clariora esse vel ratione finis, quo discernuntur, incomparabiliter excellere.* Sunt igitur falsa prodigia à veris miraculis distinguenda vel ex personis facientium, vt quo iure fiant, attendamus; vel à fine ad quem collimant; vel à modo & cursu quem tenent, ex quibus falsum à vero non ita difficulter discernere illi possunt, ad quos ista discernere ac dijudicare proprie pertinet.

28. *Vbicunque fuerit corpus, ibi congregabuntur & aquilæ.*

TA M E T S I ad literam nihil aliud Christus hic dicat, quã futurũ vt eo veniente ad Iudicium, omnes sancti veluti aquilæ ad cadauer, quod longissimè prospiciunt, velocissimè congregabuntur, vt in hac sententia celerissimam iustorũ ad se collectionem doceat, sicuti in præcedenti sententia celerissimũ suũ aduentũ docuit, quomodo exponunt hunc locum Hieron.

In com. in hunc locum.

Hilarius, & Origenes tract. in Matth. tamen satis aptè & accommodatè ad eam iustorũ cũ Christo

V 2 vnio.

Lib. 83.
99 9.79.

De Ciuit.
Dei lib.
10. cap. 16

Schisma-
tis patro-
cinium.

unionem, quæ in huius vitæ militia per fidem & charitatem fit; hic locus applicari potest. Quam applicationem secutus Calvinus, pessimum inde corollarium in schismaticorum omnium fauorem ac patrocinium deducit. Sensus, inquit, est: *Quisquis se unquam artificis conetur Satan huc & illuc distrahere filios Dei, in ipso tamen Christo sacrum esse unitatis vinculum, quo deinceps teneri conveniat. Unde enim dissipatio, nisi quia multi à Christo distillant, in quo solo sita est nostra firmitas? Ergo hic modus præscribitur fovendæ sanctæ coniunctionis, ne errorum distractiones corpus Eccl. sue lacerent: nempe scilicet in Christo defixi manemus. Hæc ille. Sensus iste, uti diximus, non displicet, quia pius ac verus est, tametsi non literalis. Sed quid inde impostor colligat, sequentia eius verba docebunt. Quod diligenter notandum est. Neque enim vel ad Romanæ Sedis primatum, vel ad alias nugas nos adstringit Christus: sed hoc unico nodo Ecclesiam suam colligat, scilicet ad ipsum unicum Caput omnes undique respiciant: unde sequitur, Quicumque ei pura fide cohererent, extra schismatis esse periculum. Eant nunc Romanenses, & schismaticos esse clament, qui se à Christo alienari non sinunt, ut latroni fidem suam mancipent. Tota hic inanis verborum strepitus vno penè verbo solidè compefcitur. Christo capiti ille solus unitur, qui Christi corpori, quod est Ecclesia, unitur. Nemo Christo pura fide cohereret, qui ab eius corpore, quod est Ecclesia, diuellitur. Ad unicum caput, quod Christus est, unicum scilicet vitale, respicere non potest, qui capita populi ab ipso constituta, Pastores & Doctores, quos dedit in consummationem fidelium, & in ædificationem corporis sui, non respicit. Illos enim posuit regere Ecclesiam sanguine suo acquisitam. Illos ita omnes undique respicere iubet, ut qui eos audit, Christum audiat; qui eos spernit, Christum spernat. Denique adstringit nos*

Vnitas
Ecclesie
tenenda.

Ephes. 4.

Act. 20.

Luc. 10.

nos Christus non solum ad se vnum, *tanquam vitæ auctorem, quo solo verè pascimur*, vt postea Calvinus dicit, sed ad eum quoque nos adstringit, cui dixit, *Pasce oves meas*, & sic ad Romanæ Sedis primatum diserrè nos adstringit; quia in illa sola Sede ille vsque hodie sedet, qui Petri locum tenet, *cui pascendas oves suas per vniuersum mundum concreditit*. Eat nunc Calvinus, & extra schismatis periculum se esse clamitet, quia Christo sese adherere dicit (quod omnes semper hæretici dixerunt, & nisi Christi nomine palliati, Christianos fallere nunquam potuerunt) & illi adherere recusat, imò illum hoc loco *latronem* cauillator insulsus vocat, à quo, si ovis Christi esse vult, pasci & regi necessariò debet. In his enim verbis, *Pasce oves meas*, vni Petro primatū gubernationemque per vniuersum mundum à Christo concreditum esse, scribit S. Chrysostomus Episcopus Græcus, adeòq; Patriarcha Constantinopolitanus: nec Petro tantum, sed & Petri successoribus oves suas pascendas Christum commississe, idem scribit Chrysostomus. In eandem sententiam alij scribunt antiquissimi Patres, Origenes, Arnobius, Gregorius M. Augustinus, Theophylactus, & alij, quorū verba alibi recitauimus. Schismaticos illos esse, & non in Ecclesia, definit, latèque probat S. Augustinus, *tam qui de ipso Capite Christo Scripturis sanctis consentiunt, & de Christo credunt quæcunque credenda sunt, sed vnitati Ecclesie non communicant, & in vna parte separata inueniuntur*, (sicuti Calvinus cum suis) *quàm qui in Ecclesie communione inuentus, ea tamen de Christo sentit ac sapit, quæ secundum sanam fidem sapere & sentire non debet, quia videlicet totus Christus Caput & Corpus est.*

Iam verò quia ad vniõnem fideiū cum Ecclesia, sicut aquila ad cadauer cõgregantur, aliquos

Ioan. 21.

Chrysost.

Homil. 87

in Ioan.

homil. 1.

de pœnitent.

Lib. 2. de

Sacerdotio.

De Princip. fid.

lib. 6. cap.

9. & 15.

In lib. de

vnitare

Eccles.

cap. 4.

Catholicos hunc locum applicasse Calvinus vel aduertit vel fingit, eos sibi carpandos iudicauit. Ait enim. *Quod Papista ipsi pro eorum societate accipiunt, qui vnā fidem profitentur, & aquilas allegoricè exponunt pro acutis & oculatis, nimis insulsus est. At quare tandem? Quum (inquit) aliud non fuisse Christi consilium palam sit, quàm ad se vocare & in se retinere Dei filios vbicunq; sunt dispersi.* Præclara sanè refutatio. Nimis insulsus Caluino est, qui, quos Christus ad se vocat & in se retinet, eos Ecclesiæ Christi vniri & corpori eius adiungi debere docet. Atqui non insulsus modò sed & impius Calvinus est, qui ita Christo vniri vult, vt corpus Christi contemnat, ab eius Ecclesia se diuellat, eius vnionem & coniunctionem negligat. Qui corpus hoc loco pro Ecclesia, & aquilas pro acutis & oculatis acceperunt, Christum imprimis tanquam huius corporis & Ecclesiæ Caput spectauerunt, vt propterea nihil illi insulsus dixerint, sed nimis insulsus Calvinus fuerit qui hoc non aduerterit, vel certè nimis impius, qui quod bene aduertit, altè dissimulauit, vt reprehensionem locus esset.

Calvinus
insulsus
& im-
pius.

Pergit adhuc, & alios interpretes mordet Calvinus, veluti rabidus quidam canis omnes sibi obuios infiliens. *Neque etiam satis solida est aliorum argutia, qui odoriferam esse Christi mortem dicunt vt electi Dei alliceret.* Atqui hunc sensum sequuti sunt doctissimi in Ecclesia Patres, Origenes tract. 30. in Matthæum, Hieronymus & Hilarius in hunc locum. Horum iudicium contènit & argutiæ taxat Calvinus. Sed quamobrem, aut quo argumento ductus? *Nam (inquit) meo iudicio ratiocinari voluit Christus à minori ad minus. Si tanta est in auius sagacitas vt ex remotis locis ad cadauer vnū multæ conueniant, turpe esse fidelibus non aggregari ad vitæ auborem, à quo*
sola

solo verè pascuntur. Primum homo arrogans, vt Pat- Caluini
rum expositionem reiiciat, suum iudicium quali arrogan-
regulâ veritatis interponit: quod illi frequens ac tia.
solène est, Deinde hæc ratiocinatio à minori ad
maius non minus quadrat expositioni Patrû de
passione Christi, quâ expositioni Calvinianæ de
persona Christi. Imò quia vox corpus hoc loco
propriè cadauer significat, quod ex Hieronymo
& alijs Patribus acceptum notauit hoc loco Cal-
uinus, ipsam Christi mortem ac passionem cada-
ueris nomine annotari probabilius Patres citati
existimarunt. Aquilæ quoque hoc loco ad acutos
& oculatos significandos accommodatè sumun-
tur. Imò (ait Calvinus) aquilis nihil tribuit Christus,
quàm quod apud nos coruis aut vulturibus congrueret, pro
regionis, quam incolimus, natura. Vbi dupliciter errat
Caluinus. Nam coruos ac vultures non minus
in Palestina versari quâ apud nos, sola lex Moy- Leuit.
saica docere Caluinum potuit, quæ hæc volati- 11. 14.
lia tanquam immûda vetat comedi, ridiculè hoc
vetitura si in illa regione non inuenirentur: vt
nò propterea coruos aut vultures tacuerit, aqu-
ilas autem posuerit, quia in illa regione corui ac
vultures non essent, aquilæ essent. Deinde valde
probabile est, Christû hoc loco ad propriâ aqui-
larum naturam respexisse, & ad illa verba Iob
alluisse, vbi earum natura describitur. Nunquid Iob 39.
ad præceptum tuum eleuabitur aquila, & in arduis ponet
nidum suum? In petris manet, & in præruptis silicibus
commoratur, atque inaccessis rupibus. Inde contemplatur
escam, & de longè oculi eius prospiciunt. Pulli eius lambunt
sanguinem, & vbiunque cadauer fuerit, statim adest. Ad
hæc postrema verba Iob Christum alluisse val-
de probabile est, & docere voluisse, electos ac
sanctos per acutissimos fidei suæ oculos, vel
 V 4 Christi

Christi passionem ac mortem longè prospicere, credere, contemplari, vt citati Patres exponunt, vel Christum ad Iudicium venientem (de quo Iudicio hoc loco disputatur) celerrimè cognoscere, & ad eum resumptis vndequaue corporibus suis admirabili promptitudine aduolare & congregari. Vt cunq; est, vt in priori sua expositione insulsus & impius, ita in hac posteriori reprehensione stultus & temerarius Calvinus fuit.

30. *Tunc parebit signum filij hominis in celo.*

HOc signum filij hominis, id est, Christi, quod eo ad Iudicium veniente in celo comparebit, ipsam esse venerandam Christi Crucem quæ suo fulgore mundum illuminabit, sole tum & luna ceterisque syderibus sua luce priuatis, summo & vnanimi consensu docet Patres, Origenes tract. 30. in Matth. Chrysof. homil. 77. in Matth. Hilarius, Hieronymus, Euthymius, Theophyl. in comment. in hunc locum, Hippol. in orat. de cõsummatione mundi, Ephrem in lib. de pœnitentia cap. 3. Damascenus de orthodoxa fide lib. 4. cap. 12. Cyrillus Hierosol. in orat. ad Constantium, & Eusebius Emisenus in lib. allegoriarum. Quorum Patrum fidem & apertum huius loci sensum sequuta Ecclesia in officio publico fideliter canit: *Hoc signum Crucis erit in celo, quum Dominus ad indicandum venerit.* Quam profectò ob causam toto hoc intermedio tempore Crucis signum meritò veneramur. Nam nisi signum Crucis communiter fidelibus in Ecclesijs & domi interea temporis proponeretur, illius aspectus in die Iudicij non magis moueret quàm signum lanceæ, aut flagelli, aut spongiæ, aut alterius cuiuspiam rei quæ
ad

Cru
Christi
fulgida in
Iudicio
extremo.

ad Christi passionem pertineret. Vnde hæretici tollentes hodie passim ex hominum conspectu Crucis signum, & nusquam illud defigi permittentes, id imprimis agunt, vt eius aspectus in die Iudicij nihil prorsus eos moueat: nisi fortè ad blasphemiam aut confusionem. Calvinus igitur hoc loco de signo Crucis altum silentiũ tenens, hæc Christi verba, *De signo filij hominis quod parebit in celo*, ad alium longè sensum detorquet. Sequitur (inquit) *signi illius explicatio, quòd filium hominis videbunt super nubes venientem, qui sub habitu serui contemptibilis tunc in terris agebat*. Atqui tanquam distincta hæc & diuersa Matthæus narrat. Primum, *Tunc parebit signum filij hominis in celo, & tunc plangent omnes tribus terræ, & videbunt filium hominis venientem in nubibus cæli*. Tria dicit Marthæus, primũ de signo 1. filij hominis apparente in cælo, deinde de planctu infidelium, qui signum illud eo vsque contempserunt (*Crux enim Christi Iudæis scandalum, 1. Cor. 1. Gentibus stultitia erat*) tertio quòd Christum videbunt venientem in nubibus. Distincta hæc sunt & diuersa, nec vnũ alterius explicatio est. Aliud est signum filij hominis, aliud ipse filius hominis in persona propria; aliud signum præcedens, aliud res signata subsequens; aliud in cælo apparere & fulgere, aliud in nubibus cæli venire cum virtute multa & maiestate. Ridicula igitur & insulsa Caluini euasio est, & literæ Euangelicæ repugnans. Communis tot Patrum intelligentia, cuius insano hæretico, nedum Caluino anteponenda est.

36. *De die autem illa & hora nemo scit nisi solus Pater.*

QVVM ad hũc locũ qui pro Arianis facere videtur, quia Christũ ea ignorare ponit quæ solus Pater nouit, vnde Marc. c. 13. addit, *neq. Filius,*

V 5

& olim

Verborum
explicatio.

& olim apud Matthæum idem legerunt veteres, Origenes, Chrysoſtomus, Hilarius, & Auguſt. variè Patres respondeant, Ambroſius quidem lib. 5. de fide cap. 8. & Hieronymus in hunc locū quòd illa verba tum hîc tum apud Marcum ab Arianiſ addita fuerint, Græci autem Patres vt Athanaſ. in orat. in illud, *Omnia tradita ſunt mihi à Patre*, Greg. Nazanz. lib. 2. Theolog. & Cyril. Alex. Theſaurorū lib. 9. cap. 4. Ambroſ. in cap. 17. Lucæ, idque adeo Concil. 6. Conſtant. Act. 4. quòd Chriſtus quatenus homo iſta ignorauerit, Auguſt. autem de Trinit. libro 1. cap. 13. & enarrat in Pſal. 6. & D. Baſil. lib. 2. cōtra Eunomiū, & Hilarius ac Hieronymus in hunc locum non ſimpliciter Filium ignoratſe exponant, ſed ideo dici ignorare, *quæ per modum ignorantis ſe gerebat, eo quòd alijs indicare non velle*: in hac, inquā, varia reſponſione Patrū probabilior hæc vltima eſt, quia Chriſtus tum Apoſtolorum curioſitatem hoc verbo corrigere, tum noſtram expectationē ſuſpenſam tenere voluit, vt ſemper illum diem timeremus. Communior tamen & magis recepta ſententia eſt, quòd Chriſtus vt homo & ſecundum facultatem humanæ naturæ iſtud ignorabat. Tametſi enim in Verbo omnia videbat, tamen nō ex humanæ ſed ex diuinæ ſuę naturæ vi ac facultate eā perſpiciētiā habebat. Chriſtus autē hoc loco cōmunē ſibi cū Angelis huius rei ignorantia tribuens, ſatis docet de ſeipſo vt mortali creatura iuxta humanā naturā loqui, nō de ſe vt Verbo ac Filio Dei naturali. Verbū illud, *ſolus Pater*, quia agitur de eo quod ſecundū eſſentiā Deo conuenit (vt de ſcientia) non autē ſecundū originē, idcirco alias perſonas diuinas nō excludit, vt docēt Cyril. & Athanaſ. locis citatis, & D. Auguſt. cōtra Maximianū lib. 3. c. 13.